

dobrovolné a soukromorávní úmluvy zaručuje svým kontrahentům určité materiální výhody nebo obstarává za ně určité úkoly. Naproti tomu nemocenské pojišťovny, provádějící pojištění podle zákona č. 221/1924 Sb. a novel k němu vydaných, obstarávají úkony veřejné správy sociální. Tomu svědčí úvaha, že pojištění podle tohoto zákona není dáno do dispozice stran, že zaměstnancům není zůstaveno, aby se s pojišťovnou dohadovali o pojištění, o jeho rozsahu, obsahu a podmínkách, nýbrž jsou ze zákona nuceně pojištěni. Zákon sám stanoví rozsah i podmínky pojištění a sleduje tím cíle sociálně-politické, totiž ochranu pracující třídy pro případ nemoci, invalidity a stáří (srov. nálezy Boh. A 7064/28 a 8065/29). Oborem veřejného sociálního pojištění rozšířil stát činnost veřejné správy státní na nové obory, které jí byly dosud celkem vzdáleny. Její provedení mohl arcí stát svěřiti vlastním orgánům. Neučinil tak, nýbrž vytvořil za tím účelem pro určitý úsek této veřejné správy korporace, na které přenesl úkoly dotčené sociální správy. Korporacím těm, mezi něž náleží v první řadě nemocenské pojišťovny, byl tedy svěřen výkon části státního imperia, zejména právo ukládati stranám povinnost s účinkem právní moci schopným. Členství u nich, jak výše již bylo podotčeno, je nucené a nucený je i jeho vznik. Jde tedy o kriteria, která stačí, aby korporace taková byla kvalifikována za korporaci veřejnoprávní (srov. Boh. A 8826/30 a 9813/32). Ale pak nemocenské pojišťovny podle zákona o sociálním pojištění zřízené nelze klásti na roveň pojišťovacím ústavům, jaké má na mysli čl. V. uvozovacího patentu k živnostenskému řádu.

Ze zákona o osmihodinné době pracovní nelze dovoditi, že zákonu tomu měla býti podrobena i činnost takových zaměstnanců, kteří jsou účastni při výkonu vrchnostenské pravomoci státu, nebo jiných veřejnoprávních korporací. Proti tomuto stanovisku nelze nic dovoditi z ustanovení předpisu § 1, č. 2 cit. zákona, ježto terminologie tohoto ustanovení (srov. »podniky, závody a ústavy provozované státem...«) zřejmě se rehodí na onen obor činnosti, kterou veřejnoprávní svazky zde jmenované vyvíjejí u výkonu své moci vrchnostenské. Zvláštní povaze služby orgánů používaných pro výkon této moci vrchnostenské ostatně by stěží vyhovovaly předpisy cit. zákona, které jsou celým svým obsahem přizpůsobeny pracovnímu poměru, při kterém se nepočítá zpravidla se zájmem veřejným, jemuž vrchnostenská moc především slouží.

Z úvah těchto plyne, že zákon č. 91/1918 Sb. se nevztahuje na ony zaměstnance nemocenských pojišťoven, kteří obstarávají výkon vrchnostenské moci nemocenským pojišťovnám svěřené.

Nález z 3. února 1938 č. 5589/35-4.

Převod domu s výhradou požívacího práva pro postupujícího je jednáním úplatným a je podroben dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí.

Podle ustanovení § 4 č. 1 dávk. pravidel nejsou podrobeny

dávce z přírůstku hodnoty převody neúplatným jednáním právním mezi živými. Za neúplatné právní jednání jest pokládati ve smyslu § 938 ob. zák. obč. smlouvu, kterou se druhému věc bezúplatně přenechává; tedy takovou smlouvu, při které se za poskytnutí výhody nedostane poskytovateli ekvivalentu (srov. Krčmář: Právo obligační, 1929, str. 156 a Komentář k čsl. obec. zák. obč., díl 4. 1936, str. 405). Naproti tomu za úplatné právní jednání nutno pokládati takové jednání (smlouvu), ve kterém strana věc nabývající se zavazuje za to, že jí druhá strana věc postupuje, k nějakému vzájemnému plnění. Okolnost, že snad toto vzájemné plnění je vyměřeno se zřetelem na zvláštní poměry níže než v případech pravidelných (t. zv. *negotium mixtum cum donatione*) nemění nic na povaze těchto právních jednání jako právních jednání (smluv) úplatných (srov. Krčmář, tamtéž str. 15).

V daném případě postoupila stěžovatelka postupní smlouvou nemovitost s výhradou doživotního poživacího práva pro sebe.

Poživací právo jest podle §§ 472 a 509 ob. zák. obč. věcným právem k cizí věci a nemůže proto býti zřízeno vlastníkem věci pro něho samého. Výhrada poživacího práva při převodu vlastnictví není proto jednostranným prohlášením, nýbrž smlouvou dvoustrannou, při které se nabyvatel vlastnického práva zavazuje trpěti požívání věci dřívějším vlastníkem. Zřizuje tedy teprve nový nabyvatel dřívějšmu vlastníku právo poživací k postoupené nemovitosti. Proto nelze ve výhradě poživacího práva spatřovati nějaké hypotekární břemeno, které by vázlo na nemovitosti již v době převodu a se kterým by byla nemovitost převáděna a které by proto snižovalo pouze hodnotu neúplatně postupované nemovitosti, nýbrž postup nemovitosti s výhradou poživacího práva jest pokládati za smlouvu, ve které nabyvatelé, přejímající nemovitost, zřizují současně dřívějšmu vlastníku nemovitosti poživací právo k této nemovitosti. Ale pak nutno v tomto jednání spatřovati vzájemné plnění, tedy úplatu za přenechání nemovitosti a smlouvu takovou nutno pokládati za smlouvu úplatnou (srov. Boh. A 1799/1922).

Nález z 19. února 1938 č. 6405/35-5.

Upravující služební a platové poměry zemských slezských zaměstnanců v soukromoprávním poměru podle § 53, odst. 1, věta 3 zák. org. č. 125/1937 Sb., nemůže zemské zastupitelstvo založiti kompetenci politických úřadů k úřednímu rozhodování sporů z toho vznikajících.

Podle § 1 jurisdikční normy vykonávají soudní moc v občanských věcech právních řádné soudy, pokud věci ty nejsou přikázány zvláštními zákoníky jiným úřadům neb orgánům. Má-li tedy rozhodování ve věcech občansko-právních, tudíž ve věcech soukromého práva, býti svěřeno úřadům správním, musí se tak státi právním předpisem, který je způsobilý podobnou výjimku z ustanovení § 1 jurisdikční normy založiti. Tomu nasvědčuje i ustanovení § 105 ústavní listiny, resp. zákona č. 217/25 Sb., podle něhož ve všech pří-